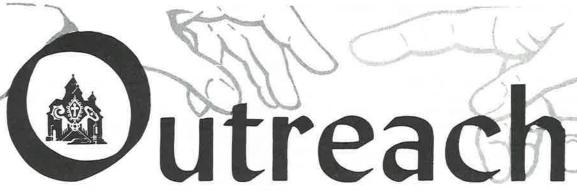
ARCHIVE COPY

Please return.

Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume VI, No. 6 October 1983

ՄԵՐ ԱՅԲՈՒԲԵՆԸ

Գ. Էմին

Այրուբեն չէ սա՝
Բերդ է անմատոյց,
Գանձ է աննուաճ
Դուռ է փրկութեան,
Ելք՝ երբ յոյս չկայ,
Զարթօնքի նուագ։
Էութիւնն է մեր,
Ընթացքն ու ուղին,
Թագ ու զօրավար
Ժողովող մի կանչ
Ինքնութեան ոգի,

Լինելու հնար։ Խարիսխը, բայց եւ խոյակը

սիւնի,

Կածան, Հացն հանապազօր Հացեկաց գիւղի Ձիրքերի հնձան Ղօղանջը հոգու, ղեկը ընթացքի,

ԾԵմարան ճառի, Մագաղաթ մտքի,

Ծիր–կաթին

Մատեան հաւատքի,

Յուղ (իւղ) անմար ջահի։ Նկրտումն է մեր, Շողը մեր յոյսի, Ոգին մեր ճարտար։

2ինարին այգու, **1** արհասումեր տ

Պ արիսպը մեր տան,

Ջրաղացն արդար։

Ռահն է դպրութեան

Ռահւիրան փառքի, Ռազմի ռմբակիր,

Սէրն ու աիրտը մեր,

Սերմը՝ միշտ ծլող,

Վէմ ու վիմագիր։ **Տ**ունը ցամաքում,

Տապանը՝ ջրում,

Րոպէն՝ սլացքում Ցորհանր արտում,

ՈՒղխն անապատում

Փաղանքը՝ մարտում...

Քիստն ու քաղն է մեր,

Քանքար ու քնար, Քայլ ու իջեւան,

ԵՒ

Օջախն անմար,

Օժիտն անհատնում՝

Ֆէ-ից մինչեւ Ան։

M.Minasian_

ՆԵՐԲՈՂ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻՆ

Դու սեր առաջին, առաջին մորմոք, առաջին աղօթք, Որ տառապանքով փոխուհցիր բառի ու դարձար լեզու... Ու երբ «Հայրենիք» անունը տուինք հողին այս քարոտ, «Մայրենի» դրինք անունը քո սուրը...

Մեզ նաւասարդեան առաւօտների լոյսով օծեցիր Եւ մկրտեցիր առասպելների ուժ ու զօրութեամբ, Աստուածների հետ քո աստուածային լեզուով խօսեցիր, Ոսոխների հետ որոտով քո րամբ։

Ու հրբ փուլ հկաւ մեր կամարների թռիչքը հպարտ, Կամար ոգեղէն՝ դու մեր ոգու հետ յարատեւեցիր, Երբ սիւները մեր ծնկները ծալած ընկան դիտապաստ, Դու՝ սիւն հրեղէն, երկինք թեւեցիր։

Եւ մենք քեզ համար, մեր մեսրոպատառ, խորհուրդ մեր խորին, Եւ մենք քեզ համար, մեր մեծասքանչ, մեր ոսկեղենիկ, Ելանք ազգովին, բռնեցինք ահեղ ճամբան Դեր-Զորի, Մեր կէսը տուինք, բայց քեզ չտուինք։

Քանզի գիտէինք, որ քեզ սրբօրէն կոչել մայրենի, Քեզանով ենք մենք դարեդար յառնել, առել շունչ ու կեանք Ու թէ քեզ դաւենք, ուրեմն չունենք հող ու հայրենիք, Ու թէ քեզ դաւենք, ուրեմն չկանք։

Եւ հիմա, հիմա, անթեղի նման քեզ պիտի տանենք, Քեզ պիտի տանենք իբրեւ հրդեհից ազատուած մանկան, Հողմերից փրկուած կանթեղի նման քեզ պիտի տանենք Եւ տանենք իբրեւ երդում ու պատգամ։

Եւ տանենք պիտի իրրեւ առաջին հաւատ ու աղօթք, Եւ տանենք պիտի իրրեւ սրբազան հաց, գինի ու հուր․․․ Եւ յիշենք, որ երբ «Հայրենիք» ասինք հողին այս քարոտ, «Մայրենի» դրինք անունը քո սուրբ։

ՎԱՀԱԳՆ ԴԱՒԹԵԱՆ

TO THE ARMENIANS

By
Hovaness Shiraz
Translation by Levon K. Topouzian
English Verse by Irwin M. Siegel

If a thousand years should pass like rain,
Would my glorious people then remain?
My heart cries in longing,
Vain hope to redeem
The vast ocean, my Armenians,

Today but a stream.

I fear the weak river
Will soon dry to sand.
In the heat of this age
Which it cannot withstand.
In sleep I lie troubled,
Is it false, is it true,
Evil world begat you my sadness
Or am I as crazy as you?

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒ

ՅበጉበՒԱԾ 72

Հայկական Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետութեան պետական լեզուն Հայոց լեզուն է։

Հայկական ՍՍՀ-ն պետական հոդատարութիւն է իրականացնում հայոց լեզուի ըստ ամենայնի զարդացման նկատմամբ եւ ապահովւում է նրա գործունէութիւնը պետական ու հասարակական մարմիններում, կուլտուրայի, լուսաւորութեան եւ այլ հիմնարկներում։

Հայկական ՍՍՀ-ում ապահովւում է այդ մարմիններում ու հիմնարկներում ռուսաց լեզուի եւ ուրիչ լեզուների ազատ գործածութիւնը, որոնցից օգտւում է բնակչութիւնը։

Այս կամ այն լեզուի գործածու-Թեան որեւէ արտօնուԹիւն կամ սահմանափակում չի Թոյլատրւում։

*ՀՍՍՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒ*Ն

...Այն ժամանակ, երբ Ֆրանսիա անունը նոյնիսկ գոյուժիւն չունէր, Հայաստանը մեծ դեր էր խաղում պատմուժեան մէջ, այն ժամանակ-ներում, երբ ֆրանսերէն լեզուն չէր տարբերւում լատիներէնից, գոյու-ժիւն ունէր հայերէն կարեւոր գրա-կանուժիւն։

ԱՆՏՈՒԱՆ ՄԵՅԷ

Լսեցէջ, սիրական հայեր, սուտ է այն լուսաւորութիւնը, որ պիտի լինի օտարի լեզուով, այդպիսի դիպուածում դուջ ձեր զաւակները օտարացնում էջ ձեզանից, նոջա օտարի լեզուով դաստիարակուած, անունով միայն կլինին հայ, բայց ձեր թոռները գուցէ այդ անունը եւս աւելորդ համարեն կրել իւրեանց վերայ։ Խելացի եղիջ, եւ ձեր դպրոց-ների մէջ թող լսուի ձեր մայրենի, կենդանի եւ նուիրական խօսջը։

ՄԻՔԱՅԷԼ ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ

GREETINGS OF FATHERLY LOVE FROM ANTELIAS

His holiness Catholicos Karekin II

Upon his return from Antelias from his pontifical first visit to United States of America and Canada, (June, July 1983) His Holiness Catholicos Karekin II issued the following message addressed to the people of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church under the jurisdication of the Catholicosate of Cilicia.

Greetings of fatherly love and blessings from the Cathedral of St. Gregory the Illuminator and the Holy Shrine of the Martyrs.

We render thanks and glory to God our Heavenly Father, for having granted us safe journey back to the Holy See of Cilicia in Antelias, after having concluded our seven-week first pontifical visit to you, the faithful under the spiritual care of our Eastern Prelacy of United States and Canada. From our headquarters of Antelias we now address you our heartfelt word:

First, we warmly thank the Prelate of your Diocese, H.G. Archbishop Mesrob Ashjian, the clergy, the Executive Council, the members of the Steering Committee for the organization of our visit, the Boards of Trustees of our parish churches and all related bodies, the community religious, national, educational, cultural, benevolent, youth and sporting organizations and institutions and the Press, who did their utmost to make our visit a memorable event and a factor of spiritual and national awakening.

We returned from America with the deep sense of satisfaction and gratification. We are conscious that our and your expectations came true as this visit became an occasion of self-awareness, self-appraisal and renewal for the sake of greater achievements in the community life of our beloved people of United States and Canada. We are, indeed, most happy by personally witnessing to positive and creative aspects of life such as the constantly growing awareness of your identity, the strengthening of the sense of responsible participation, the deepening of attachment to our Church and particularly the lively and dynamic involvement of the youth.

Surely we worked hard and were almost exhausted physically. Many of you realized that and even openly warned us. The program of visitation in everywhere involved heavily scheduled public functions. But we were glad for all that fatigue you caused us! However, it did not affect us because the sense of gratification, inner feeling of fulfilment counterbalanced all the physical strain. When we saw your love and willingness, your joy and enthusiasm, your participation and collaboration the fatigue disappeared, as darkness flees upon the appearance of the sun. We returned being strengthened by your love and dedication; it is with that rewarding sense of deepest joy that we now address you this message from Antelias.

Yesterday, 28th August, when we attended the Divine Liturgy in Antelias

Cathedral we once more joined you through our prayers. In the sermon we delivered, after rendering our grateful thanks to our Heavenly Father we spoke about our people in United States and Canada and conveyed to the people present our fresh impressions. We glorified the name of God in the Highest for the faith, the sacred Christian heritage and the national sense of human dignity that we found renewed in your life and entered a process of constant growth.

Today, Monday morning, when we try to put on paper these words, we are deeply disturbed by the renewed fighting in Lebanon, as the terrifying sounds of the shelling cause us real concern and fears about the security of the people in the whole country. Yet, in hope and in faith and with love always, as we address you this fatherly message we would like to remind you of two of the points we tried to share with you in the course of our encounters with you on several occasions during our pontifical visit

1. According to our Christian understanding, truth and value become real only when they are interpreted through the life and work of human persons. Self-contained feelings, abstract ideas and rhetorical words have no value unless they are given life through the committed conviction and concrete witness of men and women. Thus, to have Christian faith means to live in the Christian way, like sun means radiance. To be proud of our Armenian Church means to participate in its life, like garden means green, flower and fruit which are possible only through cultivation. To love our nation means to be actively engaged in it, like building means structure and harmony of stones.

In the course of our pontifical visit through various ways and illustrations we tried to share with you this fundamental truth of human life. Today, from Antelias we once more bring to your responsible consideration our firm conviction that words, particularly those that have a noble and rich connotation attached to them such as Faith, Love, Church, Nation, Motherland, School, Family, Culture are not just verbal pronouncements. They have a soul and a life of their own and find their true meaning in life and in action. In order to be actualised they need one's personal committment, dedication and sacrifice. Let us not forget that they have reached us through the life-giving sacrifice of our saints and heroes whose martyrdom is marked on them and thus give them a character of sacredness and immortality. The greatest merit of a human person is the way of life and service by which an idea is transferred from the mind to the hands, the love from heart to life and the faith from the soul to the field of action.

With this sound consciousness approach your churches, schools and all community efforts and cultural activities, under the leadership of your Prelate and the Executive Council. What makes sense and carries weight in history is the tangible work. All criticisms, complaints and discontent that are not accompanied by the sense of responsibility and readiness for participation are of no value. The healthy criticism is the art of healing the wounds and remedying to the needs from within the body, by staying and walking in the central boulevard of life as participants and not on the sidewalks as spectators.

2. Leadership has a vital role in our human society. We consider it an urgent and paramount responsibility for our American-Armenian community to give birth to a new leadership from within its own constituency. You may recall, we repeatedly emphasised in our public utterances the need for the young generation of our American-Armenian community to take into their own hands the leadership of their community life.

We met the young people. We were deeply impressed by seeing their solid formation. They are people self reliant, free of any sense of inferiority, highly educated and capable. They have to offer their services to their people in United States and Canada. Surely they need greater knowledge of and communication with our Armenian-Christian heritage and its distinct values. We believe that they will acquire such knowledge and inner building-up through their assuming responsibilities within the community.

We urge the young people in United States and Canada to seriously consider and assess their own role. Those among you who feel a particular vocation for spiritual and national service should think of entering the Church's ministry or becoming lay servants. You see around you the vacuum of such servants in community life. The Seminary of the Catholicosate of Cilicia in Bikfaya, Lebanon, will rejoice in welcoming students from U.S.A. and Canada. Come forward and stand ready before God and our nation.

*

Today, 1st September, as we conclude this message that was written intermittently due to the insecure and instable situation around us, thanks to God, the sounds of the shelling have dwindled and the people are back to their usual way of life and work. Yes! Life here is a mixture of peace and war. The sky is often covered by clouds. But whether under the sunshine or in the shadow of the clouds we continue our work. For, as we feel, the inner sun that knows no sunset, is our vocation to serve our Lord Jesus by serving our people.

We were deeply pleased by seeing here our Seminary new building in the process of construction. We were delighted by finding the students of the Seminary, the senior ones who stayed at Bikfaya during the summer vacation, pursue devotedly their studies through seminars, home work assigned by Faculty members and through personal work, reading and writing. We rejoiced by starting our own seminar work with them. In hope and with greater commitment we look forward to seeing the 53rd academic year to be opened in the middle of October with all students returned from their annual summer

Let us, therefore, look to that inner light in us kindled on our hearts by St. Gregory the Illuminator's unseen Lantern {"Loosavortchee Gantegh"}, inextinguished in history in spite of all the attempts by our enemies aimed at the extinction of our nation. That light is inextinguishable because it is a ray that has shone forth from the "Light of the World", Jesus Christ, and has been sustained by the sacrifice of our saints and martyrs.

Here, in Antelias, together with the members of our Religious order, the

clergy, the lay representatives on the Central Executive Council and all our assistants will continue to make our life and work become a drop of oil in the Lantern of St. Gregory the Illimunator so that our Christian faith and national dignity may continue to be upheld high, alive and creative in the life of our

people.

Let us join together and make that Lantern shine forth ever brightly in the life of our communities in United States of America and in Canada. Do your best for the best of our people under God.

Prayerfully,

KAREKIN II

CATHOLICOS OF CILICIA

1st September, 1983 Antelias — Lebanon

ORDINATION OF THREE DEACONS

ON THE OCCASION OF THE 58TH ANNIVERSARY OF ST. STEPHENS ARMENIAN CHURCH IN NEW BRITAIN, CT

Sunday, October 2nd will go into the annals of St. Stephens Church in New Britain, CT, a most memorable day that the community will always cherish.

On this day, three young men, raised in the bosom of their community, received the Order of Dioconate by His Eminence, Archbishop Mesrob Ashjian, Prelate of the Armenian Apostolic Church of the Eastern United States and Canada.

The occasion was the 58th Anniversary of the Church, making St. Stephens one of the oldest active Armenian churches in the new world.

In the morning, during the Divine Liturgy, the Archbishop received the presentation made by the pastor, Rev. Sahag Andekian, for the following young men: Hrant Shammassian, Vahe Dodakian, and Christopher Sagherian.

It was a moving experience to see these three young men, all in their early 20's, raised in American society, faithful to their Armenian Church and national heritage. And who, as an illustration of the difficult road ahead of their lives, climbed on their knees to the

(continued on page 4)

ANI AND IDA KAVAFIAN

TO PRESENT THEIR FIRST DUO CARNEGIE HALL RECITAL

Violinists Ani and Ida Kavafian will make a rare joint concert appearance when they present their first duo Carnegie Hall recital on Thursday, November 17th, at 8:00 pm. The program will feature the world premiere of "Rocking Mirror Daybreak", commissioned for the occasion from Japanese composer Toru Takemitsu.

Noted solo performers, the Kavafian sisters have made only a few appearances together, mostly in chamber music, but have found the experience so rewarding that they decided a joint recital would be the ideal way to express their musical affinity and mutual admiration.

The program will also include pieces by Mozart, Moszkowski, Prokofiev and Sarasate.

On the celebration of the occasion of their first duo Carnegie Hall Recital, we are confident that the Armenian Community and all music lovers will fill the hall to capacity and delight in the wonderful performances of Ida and Ani Kavafian.

Tickets are available at the Prelacy (212-689-7810), from the Prelacy Ladies' Guild, or from St. Illuminator's Armenian Day School, Mrs. V. Tateosian (212)-786-4042, Mrs. Araxi Andonian (212) 729-6057, or Miss Sona Shkhoukian (212) 361-2426, and are priced at \$14, \$12, \$10, \$8, and \$6.

OUTREACH

Archbishop Mesrob Ashjian Prelate

> Iris Papazian Editor

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscript will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America, Second class postage paid at New York, N.Y. 10016.

Ս. ՍԱՀԱԿ ԵՒ Ս. ՄԵՍՐՈՊ

Դժուարին է ջանի մը տողերով պատկերացնել կամ նկարել այս երկու մեծ դէմջերն, որոնց վրայ ամէն տարի նոր նոր ճառագայիններ կ՝աւելնան՝ զանոնջ գեղեցկապէս այլակերպելու չափ։ Սակայն եւ այնպէս որջան ալ ժամանակը հեռացընէ զանոնջ մեզմէ, միչտ միեւնոյն ընտանի խերափներն են անոնջ մեր սրտին պաշտելուինեանը մէջ, ու հիմա՝ իրենց տօնին յիշատակովը հպարտացած՝ ուժգին բաբախում-ներով կ՝ողջունենջ զիրենջ։

Իրենց կետնքն ու գործը ազդայնութեան մը դերազանց
պարտինք մեր դպրութեան ամենչն
պերճախօս էջերը, իրենք եղան
մայրենի եկեղեցւոյն կրկնակ
սիւներն՝ Ցաքումն ու Բոոզը։
Մէկը Հայրապետական աթոռի՝ միւսը
նա Հապետական արօրի մը մօտ
ծնած, ա՛Հ, ինչպէս յաջողեցան
մը՝ ուր Սինայի մը չափ որոտում կայ
եւ Թաբորի մը չափ սջանչացում։

Գաղտնիքն ա՛յն է որ երբեմն երկուքն ալ տա'ք տա'ք արցունքներով իրարու հետ լացին, հո'ւր հո'ւր երազներով մէկտեղ Հմայեցին, սո'ւրբ սո'ւրբ մրմունջներով մէկտեղ աղօթեցին եւ ինչո՞ւ այս ամէնը . որպէս զի Աստուած հայերէն խօսի. որպէս զի օտար լեզուներու — յունարէն եւ ասորերէն — խղուրրտիւնէն Թմրած չորս Հարիւր տարիներէ ի վեր Աւետարանին ծառայող ժողովուրդը Աստուծոյ տաձարէն դուրս չելլէ այնպէս՝ ինչպէս իր նախնիքը կ'ելնէին Արմաշիրի սօսիներուն անտառէն, սօսափիւն ու սարսափ տանելով իրենց Հետ քան Թէ սիրոյ երկնային ազդում մը . որպէս զի Լուսաւորչի զաւակները Հոգեկան զմայլումով ողջունէին Ցաւիտենականին մէկ նոր Յայտնութիւնն ալ Հայեցի բառերով ու չեչտերով, ու անոնց Համար նորագոյն Ուխտի մը չափ արժէք ունենար այն։ Ա՛լ այնուհետեւ Թերեւս օտարոտի բան մը պիտի չունենար Աստուած։

Այս խորհուրդով եւ համոզումով մեծ ընտանիքին զոհարար այդ հայրերն, հայ գրիհասթաներ, իրենց գրչին արանիներն իրարու չփելով՝ կրօնքի ցին, ու անոր լոյսէն չլացած՝

Դժուարին է քանի մը տողերով իրաւունք ունեցան այնպէս երեւելու, ատկերացնել կամ նկարել այս երկու "ինչպէս կը նկարագրէ զիրենք մօտէն եծ դէմքերն, որոնց վրայ ամէն դիտող երջանիկներէն մին — Կորիւն

Ս․ Սահակ Եւ Ս․ Մեսրոպ (Հայկական ձեռագիր, 88 1651, Կ․ Պոլիս)

— «ո՛չ այնպէս զուարձանայր Մովսէս
յէջս Սինէական լերին»։ — Ի՛նչ անպատում խնդութիւն ամենուն սրտէն
կը յորդէր, երբ երկնատուր Հանձարներուն դիւթութեամբը «Մովսէսը
մարդարէական դասով, Պօղոսը առաջելական գունդով հայարարբառ
եւ հայերէնախօս եղան»։

Այդ գեղեցիկ յաջողութեան արդիւնքը տակաւին նոյն այն բերկրանքով կր համակէ զմեզ . ամէնքս ալ
փորձն առած ենք այդ գերագոյն
վայելքին . Գրի գիւտն ու
Աստուածաչունչի թարգմանութիւնը
մոգական արուեստն եղաւ այդ երկու
մեծ հոգիներուն:

Հոս պահ մը կանգ առնենք սակայն, եւ երկու կարեւոր կէտերու վրայ դարձնենք մեր ուչադրութիւնը։

րայութիւնը։

Նախ՝ չկարծենք թէ իրարմէ անանձնաւորութիւններն՝ պիտի կարենային առանձին մնալով օգտակար
բաժան յիչատակուող այս երկու
անձնաւորութիւններն՝ պիտի կարե-

Պէտք է խոստովանիլ Թէ առանց Մեսրոպի՝ դուցէ Սահակ իր տոհմին բոլոր ազնուականուԹեամբը, իր հայրապետական պաշտօնին բովանդակ պատկառանքովը, մչակուած մտքին լայն սաւառնումներովը, անբիծ հոդիի ջերմ խանդաղատանքովը, էկարենար նորանչան լոյս մը սփռել իր դարուն վրայ․ այլ իր տեսիլքին

Համեմատ՝ Վաղարչապատի եկեղեցւոյն սեղանին վրայ ծալլուած «բեհեզէ Նափորտ»ը փոչիներու մէջ թողլով՝ իր պարկեչտ մարմինը Հանգչեցնէր օր մը Աչտիչատի Հողին տակ։ Այն ատեն իր Հօրմէն, Ս․ Ներսէսէն, սա տարբերութեամբ միայն ապրած պիտի ըլլար որ, ժողովուրդին ճակատագրին առջեւ Հայրը միչտ Գեբաղի կողմը դարձաւ, իսկ տղան Գարիզինին և նա իր արդար զայրոյթներուն մէջ անէծք ունէր, սա իր արցունքներուն մէջ օրՀնութիւն։ Այո՛, առանց Մեսրոպի՝ հայ դպրութեան ընձեռած բարիջէն կէս բաժին մ'ունենալու փառքը պիտի պակսէր Սահակին։

Միւս կողմէ, առանց Սահակի՝ Մեսրոպն ալ իր «անլոյս արդելանջի» բովանդակ հայեցողութեամբը, «աչ-խարհական կարգելու» բոլոր հմտու-թեամբը, անկելի կամջին պինդամաքուն անվերն ցաւերովը՝ գուցէ առառաւելն պարզ կրօնաւորի մը անուչ բուրումը ծաւալէր մեր պատմութեան բանի մը թափթփած թերթերուն մէն, ու ինջը՝ տեսլական ջարին վրայ թողլով դիրն ու գրոցը, իր կեն-դանութեան «դետնատարած անկո-ղինը» տանէր փուէր Օչականի մութե ջնարանին խորը։

Երկուջն ալ, որ հիմա ա՛յնջան խորին հիացումով կը ԹրԹռացնեն մեր գիտակցուԹեան ձայնը, ու երախտապարտ զգացումներու բուռն արտայայտուԹիւններ կը խլեն մեզմէ, երկուջն ալ, առանց իրարու, հասարակ մահկանացուի մը կեանջը ապրած պիտի ըլլային. Թերեւս իրենց նմաններ չատ պիտի գտնէինջ, հիմակ որ միայն իրարու նման են, եւ աննմա՛ն ուրիչներու։

*Ցիչե∾նը Սա*Հակի անձն ու պաչտօնը ներկայացնող պատմական նչանաւոր պարագալ մր։ Միտք բերենք ուրեմն այն անմխիթար սուգը, որով Համակուած՝ իր դժբախտ Հօտի տխուր վիճակին ու մեծամեծներու անմիտ խորհուրդին համար , չա'տ մը օրեր իր խուցը քաչուած լացաւ ու Հեծկլտաց , _յետոյ իր չուրջը գոռացող անիրաւներուն տեղի տալով՝ իջաւ այն աթեռռէն, գոր փառասէր երէցներ կամ կնասէր ասորիներ բռնակալեցին։ Եթէ ամէնն ալ ա՛յս րլլար , դուցէ իրաւունք պիտի ունենայինք — իր արցունքները չմոռնալով Հանդերձ տարտամ գաղափար մը չինելու իր *մե*ծութեանը վրայ։

Յիչենք նաեւ Մեսրոպի կեանքէն պատմական իրողութիւն մը։ Ինքն

Կիրակոս եւ Մկրտիչ Երզնկացի իրենց աշակերտներով (Հայկական ձեռագիր 88 1334, Երզնկա)

աչխարհայինն ու գործնականը Թողած, առանց մեծ պատճառի, կը հեռանայ վեհաչուք հաստատութեան մը յարկէն եւ աւագ պաչտօնէ մը, եր-Թալ խառնուելու համար «ի կարգ միայնակեցաց», լլկելու համար իր մարմինը քաղցով ու ծարաւով, անքուն հսկումներով զոհելու համար գիչերներու հանգիստը։ Եթե ամէնն ա՛յս ըլլար, գուցէ իրաւունք պիտի ունենայինը — իր բարեպաչտ Հոգին մեծարելով Հանդերձ — ԹեԹեւ գաղափար մը կազմելու իր ամբողջ Հանձարին վրայ։

Ինչ որ ալ ըլլար ուրեմն, երկուջն ալ Մեծ տիտղոսին անարժան պիտի մնային, եթէ Պարթեւ ազնուականն ու Տարօնի գիւղացին Աւետարանի բեմին առջեւ իրարու չհանդիպէին, եւ իրարու չգործակցէին այն չջնաղ արուեստովն՝ որով Տիրի մեհեանին բոլոր ձարտարութիւնը Տիրոջ տա-

ընկնոնմ իքան, սեւջ այրչափ առան է ննքան, սեսւջ դատմին *Աստուածաչունչի* թարգմանութեան գործն է, որչափ այն լեզուն՝ որով Թարգմանեցին զայն Սահակ եւ Մեսրոպ։ Ստո°յգ՝ է արդեօք ոմանց կարծիքը, թէ այդ լեզուն առաջի օրէն անիմանալի մնացած ըլլայ նոյն իսկ Ե․ դարուն մէջ ապրող Հայերուն, ինչպէս հիմա։ Ո՛չ մէկ ապացոյց կարելի չէ գտնել այդպիսի ենթա– դրութեան մը Հաստատութիւն տալու Համար։ Բայց եԹէ Հակառակն եղած ըլլար, այդ մեծ վարդապետներն իրենց Համբաւէն ու Հրապոյրէն չա՛տ բան պէտք էր որ տուժէին, եթե իրօք չկրցան Հասկնալ որ ժողովուրդին կրօնական զարգացումը իր մայրենի լեզուին բնական բացատրուԹիւններովը միայն կրնար իրականութիւն գտնել։ Սակայն աւելորդ է տարակուսիլ․ ա՛յդ իսկ էր «երկուց Հաւասարելոց» իղձն ու նպատակը։ Այդ *ԹարգմանուԹեան լեզուն* արուհստ *ունէր, բայց ո՛չ երբէջ* արուհստակութիւն։ *Գուցէ չա'տ* ետքը ձախող քայլեր առնուէին անո՛նց կողմէն՝ որոնցմէ մին Համարձակեցաւ գրելու Թէ «մեր արուեստ*ին անտեղեակ էին Սահակ եւ* Մեսրոպ»։

Աղեքսանդրիոյ ձեմարանական մակացութեանց վրայ պարծող, ու մեծ Թարգմանիչներէն գեր ի վերոյ ներկայանալու յաւակնուԹիւն ունեցող այդ ծածկանուն գիտնականը, ո՛վ որ ալ ըլլայ, (Հաւանաբար Սիւնեաց դպրոցին վերաբերող մը) Թէ' ինջն ու Թէ' իրեն տեսութիւններովն սնած մտջերն՝ Աստուծոյ խօսքը ժողովուրդին ամէն դասակարդին յարմար ու հասկնայի գործելէ գուցէ չա′տ Հեռանային․ սեթեւեթեալ ու խառնակ լեզուի մը յօդուածոյ ձեւերուն տակ՝ անոնց ձեռքով *Թարդմա*նուած Ս. Գիրք մը նոյն օրին պէտք կրնար ունենալ նոր Թարգմանիչներու։ Իսկ Սահակ եւ Մեսրոպ, ընդՀակառակն, խօսուն լեզուին Համակ պարզութեամբը չատ քիչ բացառութեամբ թերեւս — ի գլուխ Հանեցին իրենց Հսկայ ձեռնարկուԹիւնը, հին Թարգմանիչներու Հարիւրամեայ դպրոցին աւան– դական ուղղութեանը Հետեւելով։

Իսկ հիմա^օ, գոհ կընա^օն ըլլալ Սահակ եւ Մեսրոպ քանի որ այդ լեզուն ա՛լ խուժդուժ բան մր դարձեր է Հայ ականջներու, եւ ղօղանջող պղինձի մը պէս կը Հնչէ այն․ ալ դադրեցա՞ւ ուրեմն իրենց պաչտօնը․ բայց ինչո՞ւ մռայլ ստուեր մը կը սահի անոնց ղէմբին վրայէն։ Մի՛, մի՛ խուովիք դուք, ո՛վ պատուական գլուխներ, ո՛չ մէկը կրնայ կապտել ձեր ձակտին չողերը՝ որոնք ամէն տարի պէ'տք է որ աւելնան․ վասն զի *եսե* երա**իարը ս**բ ինաիա<u>ր</u>ն գործեցիք․ այսուհետեւ ձեզի Հաւատարմութեամբ Հետեւողներուն ու ձեր փառքին նախանձաւորներուն կը մնալ, ձեր ու իրենց սիրած Եկեղեցիին պէտքերուն համաձայն մտածել, ինչպէս ղուք ըրիք․ այն է՝ Ժողովուրդին ընտանի ընել կենդանի Գիրքը, Աստուծոյ գիտութեան աղբիւրները բանալ ամենուն, մէկ խօսքով` չարունակել ձեր գործը, առանց մատնելու զայն մոռացու– թեան, ու անվախճան դարերուն Հնչեցնել ձեր անունը — ՍԱՀԱԿ ԵՒ *บิธิบักก*จิ:

ԵՂԻՇԷ Վ․ ԴՈՒՐԵԱՆ (Երուսաղէմի երջանկայիշատակ Պատրիարքը)

. TITLE OF PUBLICATION	MANAGEMENT AND CIRCUL by 39 U.S.C. 3685)	NO. 2. DATE OF FILING
A TITLE OF PUBLICATION OUTREACH	4 2 6 4 9 0	August 30, 1983
FREQUENCY OF ISSUE	JA. NO. OF ISSUES PUBLI	
Monthly	ANNUALLY 12	PRICE
COMPLETE MAILING ADDRESS OF KNOWN OFFICE OF PUBLICAT		
138 E. 39th Street New York, NY 10016		
COMPLETE MAILING ADDRESS OF THE HEADQUARTERS OF GET		BLISHER (Not printer)
138 E. 39th Street New York, NY 10016		
FULL NAMES AND COMPLETE MAILING ADDRESS OF PUBLISHES		The law Willer Wat he Work!
PUBLISHER (Name and Complete Mailing Address)	A, EUTON, AND MARKSTAG EUTON	() All lists along the state (
Prelacy of the Armenian Apostolic Church of	America - 138 E. 39th Str	eet New York, NY 10016
EDITOR /Name and Complete Mailing Address)		
Archbishop Mesrob Ashjian - Armenian Apostol	ic Church of America - 138	E. 39th St., NY, NY 10
VANAGING EDITOR (Name and Complete Medling Address)	100	
Same as Editor		
	ed and also immediately thereunder the m	mae and addresses of stockholders
7 OWNER (If owned by a corporation, its name and address must be sint owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not o or given If owned by a partnership or other unincorporated from, its non is published by a mongrafti organization, its name and address must	umed by a corporation, the names and add ome and address, as well as that of each but t be stated.) (New small be completed.)	frames of the budfriduel a uners must dividual must be given. If the publice
FULL NAME	COMPLETE M	AILING ADDRESS
NONE		
KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGEES, AND OTHER SECURITY	Y HOLDERS OWNING OR HOLDING 1 F	PERCENT OR MORE OF TOTAL
KNOWN BONDHOLDERS, MORTGAGES, AND OTHER SECURITY AMOUNT OF BONDS, MORTGAGES OR OTHER SECURITIES (If a		
FULL NAME	COMPLETE MA	AILING ADDRESS
NONE	+	
FOR COMPLETION BY NONPROFIT ORGANIZATIONS AUTHORIZ The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the	ZED TO MAIL AT SPECIAL PLATES (Sec.) I manufict status for Federal Income tax pur	tion 423.72 DMM only) spores (Check one)
(1)		
AS NOT CHANGED DURING HAS CHANGED PRECEDING 12 MONTHS PRECEDING 12	MONTHS (If changes with	t this statement.)
HAS NOT CHANGED DURING HAS CHANGED	MONTHS Change with AVERAGE NO, COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS	
HAS NOT CHANGED DURING HAS CHANGED PRECEDING 12 MONTHS PRECEDING 12	MONTHS change with	
MAS NOT CHANGED DURING MAS CHANGED PRECEDING 12 MONTHS EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION A TOTAL NO, COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION	AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS 11,000	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO FILING DATE
A TOTAL NO. COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION Sales through designs and counter sales 1 Sales through designs and corriers, street vendors and counter sales	MONTHS Change with AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS 11,000	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO FILING DATE
MAS NOT CHANGED DURING MAS CHANGED PRECEDING 12 MONTHS EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION A TOTAL NO, COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION	AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS 11,000	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO FILING DATE
A TOTAL NO. COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION Sales through designs and counter sales 1 Sales through designs and corriers, street vendors and counter sales	MONTHS Change with AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS 11,000	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE FUBLISHED NEAREST TO FILING DATE 11,000
MAS NOT CHANGED DUBING MAS CHANGED PRECEDING 12 MONTHS EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION A TOTAL NO, COPIES (Net Press Run) B PAID CIRCULATION 1 Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales 2 Mail Subscription	MONTHS Change with AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRECEDING 12 MONTHS 11,000 RODE NORE	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO PLING DATE 11,000 Done none
A TOTAL NO, COPIES (Net Press Run) 8 PAID CIRCULATION 1 Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales 2 Mail Subscription C TOTAL PAID CIRCULATION (Sum of 1081 and 1082)	MONTHS Charge with AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRICEDING 12 MONTHS 11,000 none none none	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO PLINE DATE 11,000 none none
AS NOT CHANGED DUBING PRECEDING 12 DESCRIPTION OF THE PRECEDING 12 EXTENT AND NATURE OF CIRCULATION A TOTAL NO, COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION Sales through desires and carriers, street vendors and counter sales TOTAL PAID CIRCULATION (Sum of 1081 and 1082) PREE DISTRIBUTION BY MAIL, CABRIER OR OTHER MEANS SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES	MONTHS change and copies sacrification of the copies sacrification of the copies sacrification of the copies sacrification of the copies of th	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE FUBLISHED NEAREST TO PLINE DATE 11,000 none none 10,700
A TOTAL NO, COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION A TOTAL NO, COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION A TOTAL NO, COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION Selectively dealers and carriers, street vendors and counter sales Mail Subscription TOTAL PAID CIRCULATION (Sum of 1081 and 1082) FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CABRIER OR OTHER MEANS SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES TOTAL DISTRIBUTION (Sum of C and D) FOODIES NOT DISTRIBUTED	MONTHS change and copies sand issue outlined miceolined 12 months of 1	ACTUAL NO. COPIES OF SINGLE ISSUE PUBLISHED NEAREST TO 11,000 none none 10,700 10,700
A TOTAL NO. COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION A TOTAL NO. COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION A TOTAL NO. COPIES (Net Press Run) PAID CIRCULATION Seles introps dealers and carriers, street vendors and counter sales Mail Subscription TOTAL PAID CIRCULATION (Sum of 1081 and 1082) FREE DISTRIBUTION BY MAIL, CABRIER OR OTHER MEANS SAMPLES, COMPLIMENTARY, AND OTHER FREE COPIES TOTAL DISTRIBUTION (Sum of C and D) COPIES NOT DISTRIBUTEO 1 Office use, left over, unaccounted, spoiled after princing	MONTHS Change with AVERAGE NO. COPIES EACH ISSUE DURING PRICEDING 12 MONTHS 11,000 10,000 10,700 10,700 300	none none 10,700 10,700 300

ANNUAL SENIOR YOUTH RETREAT

SPONSORED BY

ARMENIAN RELIGIOUS EDUCATION COUNCIL OF THE PRELACY

The Armenian Religious Education Council (AREC) of the Prelacy successfully held its third annual Senior Youth Retreat, in Waltham, MA, the weekend of September 23-25, 1983.

Twenty young adults representing Prelacy affiliated parishes, travelled from as far as Chicago, Waukegan, Detroit, Montreal (Canada), Springfield, Worcester, New Jersey and Boston.

The retreat was planned and directed by Mrs. Aghavni Bashian, Director of the Christian Education Department of the Prelacy.

Mrs. Barbara Berberian, an Occupational Therapist by profession and vicechairperson of AREC, led the Friday evening introductory session using various group dynamic techniques and exercises. The main goal was to stimulate conversation, mutual respect and understanding of each other's needs and expectations of the retreat weekend.

Rev. Dr. Mesrob Tashjian, pastor of Sts. Vartanantz Armenian Apostolic Church of Providence, R.I., gave an informative lecture on "The Armenian Badarak" covering various stages of development of the Armenian Church Liturgy.

Saturday included morning service led by Rev. Antranig Baljian, Pastor of St. Gregory Armenian Apostolic Church of Indian Orchard, MA and Chairperson of AREC. Archdeacon Aram Stepanian, a member of AREC, lectured on "Trusting in the Lord with all your heart." (Proverbs 3:5,6)

After a short break, a second lecture was given by Rev. Baljian on "Saints and Feast Days of the Armenian Apostolic Church."

After lunch, Mrs. Berberian led a thought provoking session on "Building Relationships - Man with Man in comparison to Man with God." With group participation she outlined various steps one must take to meet and get to know a person before a deep and personal relationship emerges. The group then examined this outline as an interesting and challenging format for developing a deeper relationship with God. Part two of Mrs. Berberian's session was an exercise on the Ten Commandments. The objective of this segment was for students to take inventory of their moral values in light of the Ten Commandments and to use their insight as the basis for a sharing experience.

John Bashian, a member of AREC and the Board of Trustees of Sts. Vartanantz Armenian Apostolic Church of N.J., led a group Bible Study, in which the participants had prepared answers for specific questions on "Prayer" using the Bible. Various aspects of prayer were discussed. "Hayr Mer" was used as a model for prayer.

The third lecturer was Prof. Varouj Mazmanian, a Mathematics Professor at the Steven's Institute of Technology in Hoboken, N.J. He is also the advisor of the students Christian Fellowship Group in the same institute. Mr. Mazmanian started his lecture by defining prayer as "conversing with God," outlining ways in which students can have a meaningful prayer life.

The traditional ice-cream party followed at Chadwicks where several of the participants were surprised by their "Birthday" celebration.

Sunday morning the group attended the Badarak and took communion at Sts. Vartanantz Armenian Apostolic Church of Providence, R.I. Following services, the participants enjoyed a Luncheon-dinner prepared by the members of the Ladies

The objectives of the weekend were to help the students understand the spiritual significance of the "Badarak"; to develop their personal prayer life; and to help them realize a deeper relationship with God.

ORDINATION

(continued from page 2)

A scene from the ordination

altar, witnessing their readiness to serve, and later, turned their faces to the West and put their palms behind their ears as a sign of renunciation of the world. At that time, the Prelate, Archbishop Ashjian, with the clergy, intonated the famous invocation of the Holy Spirit, "Divine and Heavenly Grace, which fulfils the needs of the Church, calls Hrant, Vahe and Christopher from the rank of Acolyte to the rank of Deacon." Meanwhile, the people answered in the old way of approbation, "Arjhani" (In Greek, "Aksyos", or worthy).

After the religious ceremony, a reception was held in the church hall, where a capacity crowd followed a short program. Addresses were given by the Chairman of the Board, Mr. Aram Khatchoyan; the Pastor, Rev. Andekian; Secretary of State, Mrs.

Julie Tashjian; and, on behalf of the deacons, Hrant Shammassian made a touching speech.

Mr. Zareh Karanian made the presentation of the "Man of the Year", Mr. Isahag Shahbazian, who for many, many years has served the community with exemplary dedication and modesty.

The Archbishop, in his final address, asked the community to re-open the Armenian and Sunday Schools and have a more committed life together for the betterment of their community and themselves.

A.N.E.C. ARMENIAN SCHOOL

STUDENTS & TEACHERS RETURN FROM ARMENIA

Their feet touched the ground at Kennedy Airport in New York, but their heads and hearts were still in Yerevan! A group of 18 students, teachers, principals and administrators selected from Armenian National Education Committee schools (A.N.E.C.), returned to the U.S. on August 31, after a month-long stay in Armenia.

For the 5th consecutive year, A.N.E.C. has organized a summer trip to Armenia for students and staff chosen from its net-work of Saturday and Day Armenian schools. This annual vacation-study program is jointly organized and subsidized by A.N.E.C. and the Yerevan-based Committee for Cultural Relations with Armenians Abroad. While in Armenia, all expenses for students and teacher are defrayed by the Armenian government, through the Cultural Relations Committee. The New York-based A.N.E.C. is a supervisory educational organization which is cosponsored by the Eastern Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America and by the Armenian Relief Society of North America, Regional Executive.

The teachers and principals of the group are enrolled in summer session at the Institute of Pedagogy of Yerevan University. In addition to the daily lectures delivered by well-known professors from Yerevan University, the teachers were offered hotel accomodations, sight seeing tours, parties and even pocket money for the entire month, as guests of the government!

(Read from L. to R. and from top row down)

STUDENTS

Lisa Apovian, George Gharibian, Annie Ayvazian, Andre Arakelian, Aline Zadourian, Silva Badrikian, Tsolig Shahinian, Shant Karakashian, Mary Garabedian, Saro Tegrarian, Jacqueline Marashlian, Claudia Khachigian, Gregory Johnson, Mona Krikorian

TEACHERS

Mrs. Verkine Marashian, Archpriest Sarkis Andreassian, Mrs. Liz Amirian, (Mrs. Osky Cascone, not

The students selected from among the 45 A.N.E.C. schools attended Camp Haigagan Ardek, located high up in the mountains of Kirovakan, the 3rd largest city of Armenia. These youngsters were fortunate in having the opportunity of becoming better acquainted with the people of their homeland and the chance to live with their counterparts from many diaspora countries.

In addition to their camp and university experiences, both students and teachers were escorted on sight-seeing tours of Holy Etchmiadzin, Sardarabad, Lake Sevan, Khor Veerab and other historic places of wonder. They were deeply touched by the sincere warmth of the reception and hospitality of the Cultural Relations Committee officials and of other Armenians they encountered at every level of Armenian life, during their month-long visit. Everyone in the group agreed that their trip represented a life-long dream-come-true and became a life-changing experience for them. As one student expressed it, "Oh, my Armenia, now that I've seen you, lived with you and known you, I will always long for you, my beloved Armenia!"

> Hourig Papazian-Sahagian A.N.E.C. Executive Coordinator

THE OBERAMMERGAU PASSION PLAY 350th Anniversary Performance

Join others on an inspiring and significant journey sponsored by the Armenian Prelacy, August 14-28, 1984.

THE TRIP WILL INCLUDE:

Munich, Oberammergau, Vienna, Venice, Florence, Rome. Round-trip air transportation from New York City. Quality hotels with private bath and/or shower. Continental breakfast daily, one lunch and two dinners in Oberammergau. Free time for visits with local Armenian missions in Vienna and Venice.

FOR INFORMATION AND A BROCHURE CONTACT: The Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America 138 East 39th Street New York, New York 10016 (212) 689-7810